

เทศน์เช้า วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะคือสัจจะนะ สัจธรรมที่เราแสวงหา ของอยู่ใกล้ตัวเรา หายใจ เข้าและหายใจออก หายใจเพื่อดำรงชีวิต หายใจเพื่อออกซิเจน แต่เวลาหายใจเข้าและหายใจออก ถ้าเรามีสติกำหนดลมหายใจเป็นอานาปานสติ ลมมันพัดของมันอยู่ตลอดเวลา เราไม่ได้ใช้ประโยชน์สิ่งใดมันเลย ถ้าใช้ประโยชน์ ใช้ประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ใช้ประโยชน์ทาง ธรรมๆ หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โร หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โร เพราะจิตมันเกาะ จิตมันมีการกระทำ ถ้าจิตมีการกระทำ ถ้าจิตมีการกระทำ เป็นอานาปานสติ จิตตัวนี้มีความสำคัญ มาก จิตตัวนี้มีความสำคัญมาก

แต่เวลาจิตตัวนี้มีความสำคัญมาก มันโดนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากครอบงำมันไว้ พอครอบงำมันไว้ ความรู้สึกนึกคิดเกิดจากจิต ความรู้สึกนึกคิดเกิดจากจิตมันก็แสวงหาของมัน ไปตามอำนาจของกิเลสใจ คนที่กิเลสหนามีแต่ความยึดมั่นถือมั่น มีแต่ความทุกข์ร้อน มีแต่เผา ลนหัวใจ คนที่มีความยึดมั่นถือมั่นเบาบางลง ความทุกข์ร้อนอันนั้นมันก็เบาบางลง นกขังในกรง ทอง นกเขาขังไว้ในกรงทอง ถ้าปล่อย ถ้ามันเป็นอิสระอยู่ในป่าในเขาของมัน กรงทองโยนมัน ทิ้งไป กรงทองส่วนกรงทอง กรงทองเขาขังมันไว้

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจเรามันโดนกิเลสขังมันไว้ ขังไว้ในอะไร? ขังไว้ในกาลเวลา ถ้ามันขัง ไว้ในกาลเวลานะ เรามีสติมีปัญหาของเรา ถ้าเรามีสติปัญหาของเรา ว่าเราคิดในกาลเวลาๆ กาลเวลามัน ๒๔ ชั่วโมงเท่านั้นแหละ คนที่เขาแบ่งเวลาเขาเป็น ชีวิตของเราราบรื่น แต่คนเขา แบ่งเวลาไม่เป็น เขาติดขัดไปหมด เขาติดขัดไปหมด เขามีแต่คำว่า “เวลาไม่พอๆ”

เวลาไม่พอเวลามันก็ ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์เราท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านเดินจงกรม ๒๔ ชั่วโมง แล้ว ๒๔ ชั่วโมง ๗ วัน ๓ เดือน ปีหนึ่ง ท่านเดินของท่านทั้งวันทั้งคืน ท่านเดินของท่านเพราะเหตุใดละ ท่านเดินของท่าน ท่านไม่ติดกับกาลเวลา กาลเวลาเป็น กาลเวลา เวลาอรุณขึ้น เราออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ ถ้าเลี้ยงชีพ สิ่งที่เราจะประพฤติปฏิบัติ เราก็ออด

อาหาร อุดอาหารขึ้นมาเพื่อค้นคว้าหาหัวใจของเรา มันจะปลดปล่อยไป ปลดปล่อยจากใจดวงนี้ ปลดปล่อยจากกาลเวลาไป ถ้าปลดปล่อยจากกาลเวลา

เวลาตายไปเกิดเป็นพรหม อายุของพรหมไปเกิดเป็นเทวดา อายุของเทวดาไปเกิดเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ไปเกิดเป็นสัตว์ สัตว์อายุมันสั้น อายุมันยืน อยู่ที่อายุในกาลเวลาทั้งนั้นแหละ แต่กาลเวลาของใครล่ะ ถ้ากาลเวลาของใคร เราติดขัดไปหมด แต่ถ้าเราเป็นอิสระ ความเป็นอิสระของเรา หน้าที่การงานก็ทำของเราไป ทำของเราไป

คำว่า “ทำของเราไป” มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นของที่มันมีอยู่ วันคืนมีดั่งคำมันก็เป็นวันคืนของมันไป วันเวลาของเราเหมือนกัน เวลาของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เราใช้ชีวิตของเรา มันเป็นเรื่องปกติใจ พระที่มีคุณธรรมคือพระที่เป็นพระธรรมคา เป็นพระปกติ ไม่มีอะไรพิเศษไปกว่าใครหรอก แต่ของเรา สิ่งนี้มันไปกอดจีมันเองไป กอดจีหัวใจของเราเอง

สักแต่ว่า เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ท่านบอกว่ามองให้โลกนี้เป็นสักแต่ว่า ถ้าสักแต่ว่า กาลเวลาก็หมุนของมันไป เราก็เป็นเรื่องของเราไป แต่เราอยู่กับเขา คำว่า “อยู่กับเขา” เราได้ภพชาติมา ภพชาติเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ขันธ ๕ คือความรู้สึกนึกคิดของเรา ขันธ ๕ ขันธ ๕ คืออารมณ์ความรู้สึก สัญญาอารมณ์ต่างๆ ธาตุ ๔ ธาตุ ๔ ก็ร่างกายของเรา ถ้าร่างกายของเรา จิตใจมันไม่กอดทับร่างกาย

คนเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ หมอก็รักษาของเขาไปตามหน้าที่ของเขา แต่หัวใจเราขึ้นบาน หัวใจเราสดชื่น ทำสิ่งใดมันก็เอื้อกูลกัน มันรักษาสิ่งใดมันก็รักษาได้ง่าย สิ่งที่ว่าเป็นเรื่องของธาตุ ๔ ธาตุ ๔ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ คนกินอื่มนอนอู่ กินอื่มนอนอู่มันมีแต่ความพอกพูนของกิเลสทั้งนั้นแหละ เราอดนอนผ่อนอาหารไม่ให้ธาตุขันธมันทับจิต เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปรักษา ก็รักษาให้ธาตุขันธมันทรงตัว ให้มันไม่ชำรุดชราคร่ำคร่า

เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คนหนุ่มคนแน่น คุณติ เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่าพระหนุ่มๆ พระหนุ่มถ้าฉันได้ให้ฉัน ถ้าฉันได้ก็คือร่างกายมันแข็งแรง แต่เวลาฉันไปแล้ว พอฉันไปแล้วมันกอดวาง เวลาไปนั่งภาวนาสัพหงกโงกง่วง ถ้ามันสัพหงกโงกง่วง อดนอนผ่อนอาหาร เราบำรุงดูแลให้ธาตุไม่ทับขันธ ธาตุ ๔ ธาตุ ๔ มันเข้มแข็งของมันก็ทับขันธ ทับขันธก็สัพหงกโงกง่วง มันมีผลทั้งนั้นแหละถ้าเรามีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญามันจะเข้าใจ มันจะแยกแยะไป ถ้าแยกแยะขึ้นมา มันภูมิใจไป

เวลาไปลงอุโบสถสังฆกรรม ถ้าเขามีความเห็นผิดของเขา เราค้านไว้ในใจๆ ก็เราไม่เห็นด้วย สังคมที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ สังคมที่ไม่ดีงาม เราไม่เห็นด้วย แต่เราอยู่ในสังคมนั้นไง เพราะกติกามันเป็นนิติศาสตร์ เป็นกฎหมาย ถ้าการปกครองเป็นรัฐศาสตร์ ธรรมและวินัย ธรรมมันสูงส่งกว่าไง ธรรมมันกว้างขวางกว่าไง ถ้าคนมีคุณธรรม เรามีหลักเกณฑ์ด้วย เรามีจุดยืนด้วย แล้วเราไม่เป็นปัญหาของใครเลย ใครจะเป็นอย่างไรก็เรื่องของเขา แต่ถ้ามันเป็นสัมมาทิฎฐิ เราเห็นดีงามไปหมดแหละ

แต่เป็นมิจฉา เป็นมิจฉา เราค้านไว้ในใจ เราค้านไว้เลย เราค้านไว้ในใจว่า สังฆกรรมนี้ถ้ามันมีเวรมีกรรมขึ้นมา สภากรรม เครื่องบินตกทีหนึ่งทั้งลำเลย มันทำอะไรมา มาตายพร้อมกัน มันทำอะไรมา มาคนละทิศละทาง มาจากรอบโลกเลย มาขึ้นเครื่องบินเดียวกันแล้วก็มาตกทีเดียว ตูบ! เรียบร้อยทั้งลำ สภากรรมร่วมกันๆ ถ้าเราไม่ทำร่วมกัน เราไม่ถือร่วมกัน เราค้านไว้ในใจ สภากรรมอย่างนี้เราไม่ทำ

แต่ถ้ามีอะไรเกิดขึ้น นี่พูดถึงว่าถ้าพระเจ้าไม่ขวางโลก ขวางโลก แต่เขามีจุดยืนของเขา พอมีจุดยืนของเขา ถ้าจิตใจที่เป็นอิสระเป็นอิสระอย่างนี้ ถ้าอิสระ อิสระภาพในหัวใจ ถ้าอิสระภาพมันจะมีขึ้นมาได้มันต้องเห็น เห็นว่ามันไปติดขัดตรงไหน สิ่งใดที่มันร้อยรัดหัวใจนี้ไว้ สังโยชน์ สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

นี่เกิดมานะ เกิดทิฎฐิมานะ เกิดความเห็นของตัวเองขึ้นมา มันมีทิฎฐิมานะไปทั้งนั้นแหละ สังโยชน์ สังโยชน์ ๑๐ มันร้อยรัดไว้ จะรู้หรือไม่รู้ มานะ ต่ำกว่า เขาสำคัญว่าต่ำกว่าเขา เสมอเขา สำคัญว่าเสมอเขา สูงกว่าเขา สำคัญว่าเสมอเขา

ต่ำกว่า เสมอ หรือสูงกว่า ไม่สำคัญตน ไม่สำคัญ เราเป็นเรา สิ่งที่เราเป็นเรา เขาก็เป็นเขา ความทุกข์เป็นทุกข์ในหัวใจทั้งนั้นแหละ ถ้ามันทำหัวใจมันปลดไปแล้ว มันเป็นอิสระภาพไปแล้ว มันมีสิ่งใดไปค้างในหัวใจล่ะ มันอยู่สุขอยู่สบาย แหม! มีแต่ความร่มรื่น มีแต่ความสุขทั้งนั้นแหละ ไปอยู่ไหนก็อยู่ได้ พระที่ท่านมีคุณธรรม ท่านเป็นพระธรรมดา เป็นธรรมดา ไม่มีอะไรสูงส่งไปกว่าใครทั้งสิ้น แต่เวลาหมู่คณะที่อยู่ด้วยกัน หลวงตาท่านเทศน์ประจำ เวลาหลวงปู่มันท่านไม่เคยประกาศว่าท่านเป็นอะไรเลย หลวงปู่มัน ทำไมพระทั้งหมดเชื่อ พระทั้งหมดเชื่อ แล้วสังคมก็เชื่อ เชื่อว่าหลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ๆ แล้วท่านทำของท่าน หลวงตาท่านชม

ประจําณะ ถ้าพูดถึงทางโลก ท่านเป็นผ้าจีวรเลย อยู่ในป่าในเขาไม่มีค่าอะไรเลย เหมือนผ้าจีวรผืนหนึ่ง ผ้าจีวรมันมีค่าที่ไหนด เขาเอาไว้เช็ดก้นทำความสะอาด ถ้าเป็นทางโลกนะ เพราะท่านทำตัวท่านไม่มีค่าอะไรเลย แต่เวลาพูดถึงทางธรรม สูงส่ง สูงส่ง

ท่านบอกอยู่ภาคเหนือ ตั้งแต่ ๔ ทุ่มขึ้นไป เทวดามาฟังเทศน์แล้ว ไม่มีเวลาวางเว้นเลยที่ภาคเหนือ เวลาทางภาคอีสาน เทวดามาน้อยลงหน่อย เทวดาจะมาส่วนใหญ่แล้วจะมาวันที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา เทวดามามากมาน้อยต่างๆ เวลาทางโลกท่านเหมือนเศษผ้าเลย ผ้าจีวรผืนหนึ่ง แต่เวลาทางธรรม เทวดา อินทร์ พรหมยังมาฟังเทศน์ แล้วทุกคนก็แปลกว่าพระในเมืองไทย ๔-๕ แสน ทำไมไม่มีเทวดาองค์ใดไปฟังเทศน์พระองค์ไหนเลย แล้วรู้ได้อย่างไรว่าหลวงปู่มันอยู่ในป่า แล้วรู้ได้อย่างไรละ

อ้าว! ก็ใจมันสว่างไสวไป ใจมันผ่องแผ้วไป ใจมันเหนือโลก มันมีอิสรภาพ มันไม่ติดขัดสิ่งใด เขารู้เขาเห็นของเขา เทวดาเขารู้ของเขา นี่พูดถึงความสูงส่งไป ถ้าความสูงส่ง ใครรู้ ในความรู้สึกของคน ใครรู้ด้วย ความลับไม่มีในโลกนะ หัวใจรู้ ความอึดอึดขัดข้องในหัวใจเรานี้รู้ แต่ถ้าวุ่นไหนเราปลดปล่อยมันออก กิจจญาณ สัจจญาณ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล หัวใจดวงใดยังทำความสงบของใจตัวเองไม่ได้ ถ้าทำความสงบของใจตัวเองไม่ได้ ใจของตัวเองไม่มีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ภพชาติของคน คนเราเกิดมาเรายังมีสัญชาติ เรายังมีเครื่องหมายบอกว่าเราสัญชาติใด แต่คนที่จะประพฤติปฏิบัติยังไม่รู้จักใจของตัวเอง ยังไม่รู้จักพุทธะ ยังไม่รู้จักสัมมาสมาธิ มันจะเกิดการกระทำที่ไหนด ถ้าจิตเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นมิฉาก็เป็นฤทธิชีไพร เขาทำสมาธิได้ แต่เขาไม่มีปัญญา เขาก็เป็นฤทธิชีไพร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจแล้ว จิตสงบแล้ว บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อันนี้คือความเป็นไปของโลกของวิญญูที่รู้การเกิดและการตาย แต่อัสวักขยญาณ ปัญญาอันนั้นที่ชำระล้างกิเลส มันมีกิจจญาณ สัจจญาณ มีการกระทำไป ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผลไป

ฉะนั้น จิตที่มันจะผ่องแผ้ว มันจะหลุดพ้นจากความเป็นอิสระได้ พอจิตมันสงบแล้วมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเห็นสัจจะความจริง ตักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปราคาส ปฏิกษะ กามราคะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา สังโยชน์ทั้งหลาย มันได้ทำลาย ทำลายล้าง มันสำรอกมันคายของมันออก ความเป็นอิสรภาพมันเกิดตรงนี้ไง ถ้าเป็นอิสรภาพเกิดตรงนี้ เราเป็น

ชาวพุทธ เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อหัวใจของเราไง เราจะประพฤติปฏิบัติไม่ได้ แต่สักจะ สาระ
ความเป็นจริงมันเป็นอย่างไร ถ้าสาระความเป็นจริง ความเป็นจริงอย่างนี้ สิ่งที่พิสูจน์ได้คือ
ความรู้สึกของเราใจ จิตของเราใจแหละ พอมีความรู้สึก มันจะพิสูจน์ได้ไง ผู้ที่รู้ที่เห็นมันจะ
พิสูจน์ได้ไง เราเป็นคนกระทำ เราเป็นคนค้นคว้า เราจะพิสูจน์ในความเป็นจริงของเราไง เราจะ
ให้จิตใจของเราเป็นอิสรภาพไง ไม่ใช่หนักงอยู่ในกรงทอง ร่ำรวย มีศักยภาพมหาศาล อู๋ย! มัน
โดนขังอยู่ มนุษย์โดนขังด้วยกาลเวลา มนุษย์โดนขังด้วยสังโยชน์ มนุษย์โดนขังด้วยกิเลส เราจะ
ทำของเรา ทำประโยชน์กับเรา ให้หัวใจนั้นเป็นอิสรภาพ เอวัง